

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 32

LÖSNUMMER 10 CENTS

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 27. November 1924.

LÖSNUMMER 10 CENTS

No. 48.

Politik smyger sig in uti vete-ringen.

Så anser landvägsminister Gardiner samt producerer ett brev, som riktigt nog bevisar hans påstående.

Vår landsman, Albert Hermanson, håller ett längre anförande samt berör flera viktiga frågor, såsom ekonomiska förhållanden, skolväsendet och ett nytt politiskt parti med mera.

SPEIELLT FÖR S. C. T. AV REIMAR REMIDAV.

Har Saskatchewan vete-ring (wheat pool) kastat sig in i politik i trots av den varning däremot, som vid dess födelse framställdes av dess organisa-tor — Aaron Sapro? Denna fråga framställes av en stabreppert i "Saskatoon Daily Star" för den 21 nov. och han utreder detta spörsmål i en längre artikel, vilken vi härmed an-tar i bearbetning återgiva.

Enligt Hon. J. S. Gardiner, land-vägsminister, förefinnas starka mis-tänkar, att så är förhållandet. Som bevis därför producerade mr Gard-ner under sitt anförande i legialatu-ren den 20 dennes ett brev, som sånts till honom i egenakap av en av under-tecknarna av vete-ringkontraktet, och vilket brev av honom begärde aukto-riiserand till vete-ringens betalande en årlig subskription på \$2 till "The Western Producer", en vecklig tid-ning, för vilken Harris Turner, op-positionaledaren, är redaktör.

Hon. J. S. Gardiner

Ytterligare en partisen.

Mr Gardiner förklarade vidare, att under beskyddning av W. G. Robert-sons — f. d. medlem för Wynyard valkrets — resignation från legiala-turen omedelbart efter hans utnäm-ning till exekutiv tjänsteman för vete-ringens intor oppositionaledaren en position, vilken ej överensstämde med de principer, som framledes, då den arade medlemmen för Wynyard resignerade.

Albert Hermanson, regeringsparti-ets medlem för Canora, var af tions

Progressivt parti bildat uti Ontario

Kvarlevorna av farmare-partiet bestämma upphöra våda till de rena klassintressena.

Med blott en protesterande röst övergav kvarlevorna av Ontario far-marens politiska parti all värdjan till klassmedvetenhet samt kallade sig själv Ontarios progressiva parti — detta hände den 18 de vid ett möte i Toronto. Samtidigt lade man plan-er för att tillförsäkra sig understöd av alla klasser samt lancera en krus-ad att utplåna överväld från den nu-placerade partiregeringen genom att placera det nyskapade partiet under ledarskap av ex-premierminister Drury.

Då mr Drury accepterade presi-dentskapet av den nya organisatio-nen, förklarade han, att han glädde sig över att mått och steg vidtagits för att borttaga stigma av klassvärd-jan, klasslagstiftning och även klass-medvetenhet från rövaren. Han an-gick och, att denna konvention var en betydande milstol i Canadas histo-ria.

Mr Drury framhöll, att han var mycket mer angelägen om att fram-tvinga reformer än att ångslas över vilket som helst partis framtid. Han önskade endast vara associerad med detsamma i avsikt att genomdriva nyttiga reformer för landet.

Den progressiva rörelsens rötter gingo djupt ner i jorden, och om det på detta träd fanns en tillfällig dalgren, så skulle vi avskära den samt se framåt mot större produktion," förklarade han under dånande applä-der.

Det möte, vid vilket Ontario första progressiva parti officiellt startades, var besökt av över 300 delegater från alla delar av provinser. Under af-tens session hölls anföranden av R. A. Hoey, progressiv medlem för Springfield, Man.; T. B. Caldwell progressiv från New Brunswick,

Världsbrist på spannmål för bröd

Bristen beräknas till ej mindre än 574,000,000 bushels utav vete och råg tillsammans.

Canada samt U. S. de bästa vete-producenterna.

Vår värld lider f. n. av en beräknad brist i brodspannmål, vilken stiger till ej mindre än 574 milj. bu, därav 401 milj. bu. hvete samt 173 milj. råg. Utöver detta är Europa allena är denna brist, jämförd med sista årens 340 milj. bu. av vilket 172,500,000 bu. komma på vete samt 167 milj. på råg.

Dessa beräkningar äro baserade på officiella uppgifter från det interna-tionella agrarkulturella institutet i Rom, vilket erhållit upplysningar från alla betydande länder i världen med undantag av Ryssland, och allt tyder på en förstorad brist i jämförelse med föregående beräkningar.

"Nyligen gjorda beräkningar över de europeiska behoven," säger kom-missionär T. K. Doherty av agrikul-turinstiutet, "ha varierat från 600 miljoner till 650 milj. bu. vete, men efter noggranna undersökningar anse vi den mindre siffran vara den rät-taste. Med ett behov av 28 milj. för Japan (81 milj. sista år), 7 milj. för Egypten samt 135 milj. för andra länder utom Europa komma vi till ett beräknat totalt effektivt krav på 770 milj. bu. vete. Den 1 okt. var in-stitutets beräkning 808 milj. bu."

Under denna säsong har Australien redan sålt ut sitt förbehåll, Argenti-na har en väntad balans av cirka 100 milj., under det att Ryssland och bal-kanländerna äro ute av marknaden. På grund härav måste de stora ut-skoppningar, som nu göras av Före-ta Staterna och Canada, enasamt följa det behov, till vilket Ryssland och balkanstaterna sikt. är gjordt en så stor kontribution.

Norges huvudstad Kristiania skall enligt stortingsbeslut efter den 1 Ja-nuari 1925 heta Oslo.

En väldig orkan svepte den 24 de över Norge. Flera hus förstördes, hela skogar nedrejsades, flakbåtar slo-gos sönder och fartyg sjönko.

Bättre attityd mot Crow's Nest taxan

Ministrarna i Ottawa förefalla numera hädaga för en återgång till förra bestämmelsen.

Premiärministerns och hans kollegors tripp genom västra Canada synes ha öppnat ögonen på dem.

Var och en, som varit i närmare kontakt med regeringens medlemmar i Ottawa den sista månaden, kan ej ha undgått att märka, att en avse-värd förbättring inträtt i utskifterna för en återgång till Crow's Nest Pass översenskommelsen.

Då ministrarna bereste västern, syntes deras kolleger i huvudstaden nästan enhälligt vara i favör av järn-vägskommissionens utslag. De som ej hade denna mening, voro indiffe-renta för hela saken.

Sedan premiärministern och de an-dra ministrarna kommit tillbaka, har en märkbar förändring inträtt i at-mosfären. I dag se utskifterna nästan hoppfulla ut, fast man naturligtvis icke bestämt vet, då alla debatter hållas inom lyckta dörrar.

Utkastet av sakens lög, såsom det antogs av W. R. Motherwell, Chas. Stewart och E. J. McMurray, vilka erhålla understöd av premiärminis-tern, är självklart. De påpeka, att re-geringen den 7 juli införde taxorna under det inträckt — som då rädde å bärge sidan — att Crow's Nest översenskommelsen ej låg inom järn-vägskommissionens jurisdiktion. Som en följd därav utselötis översenkommelsen av järnvägskommissionen, o-mu står man inför tre möjligheter: För det första kan överdomstolen ändra utslaget, för det andra kan par-lamentet göra det, och för det tredje kan regeringen suspendera ordren.

Om man ser på möjligheterna från en rent politisk synpunkt, förklarar västerns folk, att det förstnämnda inträffat, kommer överdomstolen att få krediten, samt i händelse av det andra alternativet, så få de pro-gressiva applåder. I bägge fallen kommer regeringen ej i rampluset — enligt västerns synpunkt. Det är endast genom att följa den tredje kursen, som regeringen kan skörda någon ära i denna allvarliga fråga om frakttaxorna.

Trämasseprojektet nära sin lösning

Premiärminister Bracken i favör om förslaget modifieras och ej hindrar annan industri.

J. D. McArthur går in på betydande förändringar samt har nått överens-kommelse med andra intressen.

Överenskommelser ha ingåtts mellan J. D. McArthur Co. samt de trä-varu- och timmerintressen, vilka ope-rerat i den för arrendering föreslag-na arealen i norra delen av Manitoba, varifrån Mr McArthur skulle utvälja 3,000,000 fannar (cords) trämassesved för den fabriks, som han önskar upp-föra i St. Boniface. Dessa villkor kan-ske komma att upphäva oppositionen mot den nya industrien samt tillför-säkra dess start nästa vår och dess fullbordande tidigt nästa vinter.

Bland de villkoren, som Mr McArthur rått in på, äro flera betydligt avvika-nde från den ursprungliga planen. Han går in på att överlämna hyses-kontraktet av Block No. 1 A eller den ursprungliga koncessionen, han tillförsäkrade sig, samt bestående av 1,080 kvadrattal, och vilket han för-skaffade sig för en tid sedan. Han skaffade dock, att det ej innehöll nog vir-ke för trämassa. I dess ställe kom-mer McArthur att tillåtas att välja sina 3,000,000 fannar av trämassesved från vilken den som helst av provin-sen. Urvalet måste emellertid börja i söder samt gå mot norr samt får ej hindra andra applikationer för timmerkontrakt i någon del av provinser. Vem som helst skall kunna insända applikationer för skogsskiften, liksom tillföre. Alla de områden, som här-toas av skogsseld, och inom vilka små sågverk operera, få ej störas vid ur-valet av trämassesved. Alla exister-ande arrender för timmer äro sub-jekt till förnyelse. Mr McArthur motsätter sig ej någon som helst annan applikant för timmerområden inom provinser.

Genom denna nya plan ha de an-onser, som införat ändring, indragits. Inga ändringar skola göras för någon som helst areal, som först föreslagit.

En annan viktig punkt är, att provin-sen av Manitoba blir en av de med-givande parterna i transaktionen. Detta föreslås av federalregeringen samt alla berörda parter.

Handelskamrarna i Winnipeg råd-bestämde sig i måndags för att adoptera en rapport från den speci-ala komittén, och vilken rapport re-commendede, att maniboregerin-gen understödde företaget.

Premiärminister Bracken förklarade sig i måndags helhjärtat vara i favör av etablerandet av en trämasse-fabriks samt försäljning av tillräck-ligt av trämassesved för att göra det till en ekonomiskt sund proposition. Men detta endast under vissa villkor, som skulle skydda alla nuvarande industrier i den nya arealen av skogsskiften. Om villkoren modifierades, skulle han giva företaget sitt understöd.

Intressena från bägge sidor skulle som i tidigast uppvakta Mr Bracken, och om han då tillmötesgår deras framställning, kommer frågan att hänskjutas till inrikesminister Ste-wart, och man tror ej, att han skall lägra några hinder i vägen för full-bordandet av denna plan.

Gosta Berlings saga skall uppföras som opera.

Under namnet "I cavalleri d'Ekeby" på själva operan i Milano.

Enligt till St. D. ingånget medde-lande kommer Gosta Berling att up-föras som opera på La Scala i Milano. Musikern är komponerad av Zandonai, och premiären skall äga rum någon gång efter jul.

Dr Lagerlöf har bekräftat, att Zandonai för omkring 3 år sedan satt sig i förbindelse med henne och berättat hennes tillstånd att få använda Gosta Berlings saga som underlag för en opera, men sedan dess har hon emellertid icke hört något om saken och icke förrän nu fått veta, att Zandonai avslutat sitt arbete.

Operachefen Fersell har för för-klarat, att k teatern ännu icke fått något erbjudande om uppförande av musikverket, men att ett sådant kan framkomma senare, är ju icke uteslutet. Emellertid sade han sig uti säker hälla veta, att Zandonais opera verkligen står på La Scalas program för detta spelår under titeln "I cavalleri d'Ekeby."

Befolkningen i Fort William, Ont., har stigit med 1,267 eller till 22,220.

U. G. G. giver 12 procent utdelning

United Grain Growers rapporterar en god vinst på mera än en halv miljoner dollar.

Det 18:de årsmötet samlade cirka 350 delegater.

Nettovinsten för United Grain Growers under det år, som avslutades i augusti 1924, steg enligt meddelan-de i f. v. till \$552,432 eller 12 proc. av det föregående kapitalet och över-skottet.

Sist september utbetalades 8 proc. till aktieägarna i bolaget, och vilken utdelning steg till en summa av \$228,376.17. Balansen av vinsten placera-des som kredit å vinst och förlust-kontot, vilket nu är \$462,900.

Dessa fakta framledes den 29 de av Hon. T. A. Cramer, president för United Grain Growers, vid bolagets 18:de årsmöte, som denna gång hölls i Calgary. Det var 350 delegater när-varande, vilka kommit från de fyra västra provinserna.

I sitt årliga tal gav Mr Cramer en revy över de skilda departementens operationer. Presidenten uppgav, att bolagets löpande tillgångar stego till \$4,706,804.17 emot löpande utskyer av \$3,387,226.41. De löpande utgifter-na hade ej ökat under året, men däremot hade de löpande tillgångarna stigit med \$300,000.

Talaren framhöll på det kraftigaste, att intet slags rivalskap borde förekomma mellan de i västra Cana-da bildade "pools" och bolaget. Ko-operation var nödvändig för att utar-beta farmarens skilda problem.

Vice-presidenten C. Rice Jones re-dergjorde för operationerna av deras boshaps "pool" samt uppgav, att se-dan dess start hade mer än \$45,000 i vinst distribuerats bland dem som utskäppat. Under det år, som avslu-tades den 30 juni 1924, hade sagna "pool" hanterat 300,825 notkrutar.

Sir Auckland Geddes har utsetts till ordf. för engelska livsmedelskom-missionen.

Nuvarande brittiska regeringen kommer ej att till parlamentet re-commendede de fördrag, som Mac-donaldregeringen logick med Ryss-land.

Svensk-engelska aeroplan-trafiken

Flygmaskiner för 10 passagerare å linjen Stockholm-Göteborg-London väntas nästa år.

Regeringen sympatiskt stäm mot A.-B. Aerotransports ansökan om att erhålla något statsbidrag.

Chefen för A.-B. Aerotransport, kapten Carl Florman, befinner sig f. n. i Göteborg, skriver Göteborgs Af-tonpost på den 6 de, där han tagit in på Grand. En av våra medarbetare har i dag haft ett samtal med kap-ten F., som därvid lämnade en del intressanta upplysningar om sina närmaste framtidsplaner, särskilt i den mån dessa beröra Göteborg.

Hur stå utskifterna just nu för den planerade flygförbindelsen Kristiania-Göteborg-Köpenhamn? Förbindelsen, som skall omfatta utom de närmaste städerna även Mal-mö för vidare befördran till Ham-burg, stände med all säkerhet komma till stånd nästa år. Enda anlednin-gen till ett uppskov skulle ligga däri, att regeringen ställde sig helt avvisande till den anhållan om statsbid-rag, som A.-B. Aerotransport nyligen inlämnat. Men det är mycket sannolikt, att regeringen tvärtom ställer sig sympatisk till vårt förslag. Allra helst som den nuvarande kom-munikationsministern personligen uppmanat mig att inkomma med an-söknan och fullt utarbetade planer. Statsministern är också mycket intresserad och har redan nu meddelat sin avsikt att inom kort använda sig av våra maskiner från Malmö och sö-deröver, då han skall resa till någon folkförbundskongress eller annan överläggning.

Vad nu särskilt Göteborg beträffar, har intresset för flygning här alltid varit synnerligen påfallande, och det samarbete, som vi ha med Aeroklub-bens och Bördslidkapets lufttrafik-komité, har varit mycket nyttigt och angenämt.

Var det inte en beviselse, att linjen Kristiania-Göteborg-Köpen-hamn ej kom till stånd redan förra året, eller åtminstone i år?

Naturligtvis! Men å andra sidan har uppskovet haft det goda med sig, att vi äro så mycket bättre förberedda på saken nu. Starten kan ske utan några som helst svårigheter, då

Alltjämt stark spänning i Egypten

Egypten vägrar att uppfylla tvänne av villkoren i Storbritanniens ultimatum, som hotar dess frihet.

Premiärminister Zaghlul Pasha, vars släpphänhet fostrade anti-brittiska demonstrationer, resignerar samt ersätts av en mera moderat administrator, vars uppgift bliver svår.

ENGELSKA TRUPPER ANLÄNDA I ALEXANDRIA.

Den egyptiska frågan har den sista veckan undergått flera utvecklings-skeden. Den 22 ds överlämnades till den egyptiske premiärministern Zaghlul pasha en brittisk not, i vilken be-gärdes en "proper apology" i förbin-delse med mordet på generalmajoren sir Lee Stack samt en skadeersätt-ning på 500,000 eng. pund. Notens in-nohåll dessutom en reservation an-gående en revision begränsande till bakdragandet av brittiska tjänste-män från Egypten samt påtryck bibehållandet av brittiska judiciella och finansiella rådgivare. Vidare fordrar noten förbud mot politiska demon-strationer samt tillbakadragande av egyptiska officerare och krigsmans-kap från Sudan, samt att sudantrupperna skulle komma under kontroll av sudanregeringen.

Samma dag beordrades den första bataljonen från East Lancashire re-gementet i Valetta, Malta, att omedelbart begiva sig till Egypten. Dess-utom ha flera krigsfartyg fått sama ordre. Vidare ha alla regemen-ten i Storbritannien fått order om att hålla sig redo för omedelbar transport, om situationen i Egypten skulle kräva närvaron av en större samling brittiska trupper.

Likaledes på samma dag arresterades i Kairo korären av den "döda vagn", vilken brukades av mördarna i deras attack på sir Lee Stack, sir dar av Egypten. Fången har avlagt fullständig bekännelse.

Den egyptiska regeringens svar av-lämnades den 23 ds samt var av följande innehåll. Regeringen är villig att avge en apology, att straffa mördarna, att betala en skadeersättning på 500,000 pund samt lovar och att förhindra alla störande demonstra-tioner. Men i svaret framhålls, att tillbakadragandet av egyptiska officerare och krigsmanskap från Sudan samt sudantruppernas ställande under sudanregeringen är ett brott mot statu-tet, som i motsats till den kon-stitution, under vilken kung Fuad är högt och chef för den egyptiska armén.

Vidare framhålls, att de utländska tjänstemännens ställning regleras av en diplomatisk översenskommelse, samt att den ej kan modifieras utan parlamentets medgivande. Inom officiella kretsar i London förklarades den 23 ds, att Egypten

Kung Faud av Egypten.

rat statsman, att bilden ett nytt kabi-nett. Den förne ministern har lovat att giva den nya regeringen hela sitt understöd. Den nya regeringen an-ses kunna giva efter i andra punkter uti att förlora prestige. Lord Al-anby fortsätter emellertid att utöva starkt tryck under tiden håller sig Storbritannien redo för alla eventu-alliteter.

(Forts. å sid. 5.)

Canadisk minister i Washington, D. C.

Så förklarar järnvägsministern Stewart i ett anförande vid en klubbfest i New York.

Canada kommer inom den närmaste framtiden att ha en minister i Wash-ington, förklarade den 18 ds järnvägs-minister George P. Graham vid en middag å Canadian Club i New York. Han gjorde denna förklaring i sam-manhang med att besvara en av brit-tiska ambassadören, sir Esmé How-ard, förelaggen skäl för Canada.

Då han förelag skäl för Canada, uttryckte sir Esmé Howard bland an-nat: "Jag höjer mitt glas för Canada — den första av de fria kompanjonerna i vårt kejsardöme — för dess fortsatta välmåga och lycka samt för den glansfulla framtid, som jag är säker om väntar det i kommande år."

"Fullständig frihet för varje indi-viduell nation, vad beträffar dess ut-veckling, samt en hjärtlig kooperation dem emellan och kejsardömet i frågor av världspolitik — är den enda politisk, som kan hålla kejsardömet samman och hjälpa det att utöva sitt inflytande i världen," uttryckte sir Esmé.

"Canada kommer speciellt," fortsatte han, "att tack vare sin egen-skap av amerikansk maskt intaga en exceptionell ställning samt spela en synnerligen betydande roll i den framtida utvecklingen av det brittiska kejsardömet. Och det blir hennes uppgift att för oss andra tolka kina-sornas samt attityden av denna stora amerikanska republik, med vilken vi ej endast önska utan också leva i vänskap och fred för framtiden."

Vad beträffar den "konstitutionel-las evolutionen" av det brittiska kejsardömet, förklarade ambassadören, att "Canada från det första tagit ledningen samt utvecklat sig från en koloni till en nation ansvarig för sina egna inhemska affärer och även sina (Forts. å sid. 5.)